

MEMORANDUM

Oktober 2023

AVERROES
ابن رشد

Lokale verkiezingen bieden ons de gelegenheid om de koers van onze stad te beïnvloeden en de toekomst van kinderen en jongeren mee vorm te geven. Langs de zijlijn toekijken is voor vzw Jong, vzw JES, vzw LEJO, vzw Graffiti, LARF!, go BOOM, Averroes en Kinky Star daarom geen optie en we kropen dus in onze pen...

Dit memorandum is opgesteld als een kompas aan de hand van 9 richtingwijzers. Het beoogt een reflectie over uitdagingen en kansen inzake sociale rechtvaardigheid voor kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties. Het wil aansporen tot constructieve, oplossingsgerichte dialoog die de basis kan vormen voor weloverwogen beleidskeuzes en -maatregelen.

We zien het als onze plicht om vanuit de rechten van het kind, onze ervaring en expertise nieuwe benaderingen te verkennen en verwachtingen naar voor te schuiven. We moedigen onze beleidsmakers aan om voldoende te investeren in jeugdwelzijnswerk. Om werk te maken van een kind- en jeugd vriendelijke stad voor alle kinderen en jongeren.

01 | NOOD AAN EEN INTEGRAAL JEUGDBELEID

Ontwikkel en implementeer een integraal jeugdbeleid met een doordachte visie en coherente regie. Benader kinderen en jongeren niet uitsluitend vanuit het perspectief van vrije tijd, maar connecteer de verschillende levensdomeinen. Erken daarbij de meerwaarde van het jeugdwelzijnswerk met een essentiële sleutelrol op het kruispunt tussen deze verschillende levensdomeinen. Stimuleer en coördineer samenwerking overheen beleidsdomeinen en departementen en investeer in verbinding tussen diverse middenveldorganisaties.

In een kind- en jeugdvriendelijke stad moeten alle kinderen en jongeren zonder obstakels kunnen floreren binnen de verschillende levensdomeinen zoals onderwijs, cultuur, gezondheidszorg, welzijn, tewerkstelling en vrije tijd. Een gelijktijdige en afgestemde focus op deze verschillende levensdomeinen vraagt dus een aanpak die beleidsdomeinen en stadsdiensten overschrijdt.

Mogelijks vereist dergelijk integraal beleid dat de regie ervan wordt opgenomen door een overkoepelend beleidsorgaan los van één specifieke stadsdienst. Ook de subsidiëring van jeugdwelzijnswerkorganisaties zou kunnen gebeuren vanuit verschillende beleidsdomeinen en -portefeuilles.

Het uitbouwen van netwerken, het delen van expertise en het bundelen van krachten overheen organisaties en diensten, draagt bij aan een coherente en efficiënte ondersteuning voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties.

Daarbij fungeren jeugdwelzijnswerkers vanuit een unieke vertrouwensrelatie enerzijds als preventieve buffer en anderzijds als ankerfiguren op bijzondere kruispunten tussen verschillende kwetsbaarheden en levensdomeinen. Zij hebben voeling met de concrete noden en signalen en kunnen zodoende een betere afstemming vergemakkelijken tussen uiteenlopende actoren in een integraal verhaal.

02 | KWALITEIT BINNEN EEN PROFESSIONELE OMKADERING

Houd rekening met de complexiteit van het jeugdwelzijnswerk en de voorkomende gelaagde kwetsbaarheden en problemen bij kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie. Werk daartoe aan een volwaardig partnerschap met de middenveldorganisaties dat vertrekt vanuit erkenning en vertrouwen. Geef jeugdwelzijnswerkorganisaties de nodige middelen voor een professionele omkadering. Prioriteer kwaliteit boven kwantiteit om duurzame resultaten te behalen en een grotere impact te bewerkstelligen.

Om voeling te houden met de eigenheid van deze doelgroep en het succesvol opnemen van hun sleutelrol op het kruispunt van verschillende levensdomeinen, is het van belang dat jeugdwelzijnswerkers kunnen handelen binnen een professionele setting met de juiste omkadering en ondersteuning.

Creëer hiertoe heldere kwaliteitscriteria waaraan jeugdwelzijnswerkorganisaties moeten voldoen en link daaraan de nodige erkenning. Maar voorzie hiertoe ook voldoende middelen voor de duurzame verloning van beroepskrachten (inclusief indexering) en voor de noodzakelijke omkadering die inhoudelijke diepgang en effectiviteit mogelijk maakt (vorming, coaching, intervisie).

Veranker dit in realistische convenanten met geormeerde budgetten voor deze professionele omkadering en met een uitgesproken aandacht voor kwalitatieve en impactgerichte indicatoren naast kwantitatieve verwachtingen.

Meetbare resultaten zijn belangrijk, maar vatten niet de processen van empowerment die binnen het jeugdwelzijnswerk worden afgelegd. Ze nopen organisaties het bereik te verhogen en complexe situaties te vermijden.

03 | ERKENNING VAN EXPERTISE & STIMULEREN VAN SAMENWERKING

Erken en waardeer de expertise van het jeugdwerk en het middenveld. Laat hun inzichten en ervaringen een centrale rol spelen in het beleidsvormingsproces.

De erkenning van de aanwezige ervaring en expertise binnen het jeugdwerk kan niet genoeg benadrukt worden, er is immers een fundamenteel verschil met het reguliere jeugdwerk. In een stad die zich richt op het creëren van kansen voor en ondersteunen en empoweren van kinderen en jongeren, is de waarde van de praktische kennis en vaardigheden die door onze veldwerkers zijn opgedaan van onschatbare betekenis.

Deze ervaring, opgebouwd door jarenlange betrokkenheid bij kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties, biedt inzichten en perspectieven die niet altijd even gemakkelijk uit theoretische kaders kunnen worden afgeleid. Het erkennen en respecteren van deze expertise stelt beleidsmakers in staat om effectievere, op maat gemaakte benaderingen te ontwikkelen die de levens van kinderen en jongeren daadwerkelijk kunnen verbeteren.

Het is essentieel dat we deze kennis koesteren en integreren in een integraal jeugd beleid en ter beschikking kunnen stellen aan andere actoren met dezelfde finaliteit. Daarmee kan de weg worden vrij gemaakt voor meer inclusieve en doelgerichte interventies.

Het middenveld moet daarenboven de nodige stimulansen krijgen om door te groeien tot een complementair samenwerkend geheel in plaats van een amalgaan van "concurrerende" entiteiten. Hiertoe moeten ondersteunende stadsdiensten vanuit een gedeelde integrale visie nauwer samenwerken en de noodzakelijke randvoorwaarden creëren. Het is belangrijk om bruggen te bouwen en verschillende actoren in het jeugdwerk te verbinden, waarbij het "Charter Jeugdwerk" als houvast kan dienen.

04 | INFRASTRUCTUUR & HET BEHEER ERVAN

Zorg voor voldoende en gepaste infrastructuur en financiële middelen voor het beheer en onderhoud ervan om optimale dienstverlening te garanderen.

Een stabiele infrastructuur is een noodzakelijke randvoorwaarde voor een effectieve jeugdwerkzorg. Een mooi gebouw heeft bovendien ook een positieve en empowerende impact op de doelgroep.

Dit omvat niet alleen de fysieke locaties, maar ook de financiële middelen die nodig zijn voor onderhoud en operationele kosten. Het is van groot belang dat de lasten van het beheer van deze infrastructuur niet worden doorgeschoven naar jeugdorganisaties zonder een correcte compensatie daarvoor.

Dit mag niet gezien worden als een bijkomende kostenplaats, maar als een logische randvoorwaarde voor en essentiële investering in het jeugdwerk.

Wanneer bovendien ook verwacht wordt dat middenveldorganisaties gedeeld gebruik van schaarse ruimte gaan omarmen en buiten hun kerntaken om ook het gedeeld beheer ervan op zich nemen, dient daar tegenover ook het nodige respect en de bijhorende financiële middelen te staan zodat deze rol fatsoenlijk kan worden opgenomen.

Vzw's zijn geen goedkoop alternatief voor facilitair management en dagelijkse exploitatie van gedeelde ruimte.

05 | KWALITATIEVE ONDERSTEUNING DOOR STADSDIENSTEN

Garandeer kwalitatieve ondersteuning door stadsdiensten en waarborg continuïteit in hun dienstverlening aan jeugdwerkorganisaties.

Om dergelijke kwalitatieve ondersteuning te waarborgen, pleiten we voor voldoende personeelsbezetting (uitbreiding of hertekening) binnen de jeugddienst (en/of andere stadsdiensten), specifiek gericht op de ondersteuning van het jeugdwerk.

Deze consultants kunnen helpen bij de concrete opvolging en ondersteuning van het middenveld, de afstemming tussen verschillende beleidsdomeinen, de vlotte doorstroom van kennis, expertise en adviezen tussen stadsdiensten en departementen en het bewaken van de belangen van kwetsbare kinderen en jongeren. Al jarenlang kampen we met een personeelsverloop binnen de jeugddienst waardoor de continuïteit van opvolging en kwalitatieve ondersteuning niet kon worden gegarandeerd.

Naast een duurzame ondersteuning is ook een volwaardig en matuur partnerschap tussen jeugdwerkorganisaties en stadsdiensten van cruciaal belang.

Dit partnerschap moet gebaseerd zijn op wederzijds vertrouwen en nauwe samenwerking, waarbij alle partijen in harmonie streven naar het welzijn van kwetsbare kinderen en jongeren. Consultants zorgen in dit geval voor voldoende kennis van en diepgaande voeling met de inhoud van het dagdagelijkse werk dat jeugdwerkers in het veld verrichten.

Dit begrip helpt bij het identificeren van de specifieke behoeften van onze kwetsbare doelgroep, het creëren van op maat gemaakte ondersteuningsstrategieën voor de middenveldorganisaties en een alom aanwezige en automatische reflex inzake impact op kwetsbare doelgroepen.

Bovendien moeten we streven naar een efficiënte samenwerking zonder overbodige administratieve lasten, zodat onze energie en middelen gericht blijven op het verbeteren van de levenskwaliteit van kinderen en jongeren.

06 | WERK OP MAAT & FLEXIBILITEIT

Bied ruimte voor maatwerk en experiment en maak leermomenten mogelijk. Flexibiliteit in het jeugdbeleid is cruciaal voor innovatie.

Jeugdwelzijnswerk vervult vaak een pioniersfunctie, in die zin dat zij – op basis van kennis van en ervaring met de doelgroep – start met het uit de grond stampen van nieuwe structuren die tegemoet komen aan bepaalde noden. Een one-size-fits-all benadering werkt vaak niet.

Het jeugdbeleid moet ruimte bieden voor het werken op maat, voor noodgerichte programma's en experimenten, zodat verschillende benaderingen kunnen worden getest en aangepast aan de specifieke behoeften van kinderen en jongeren met verschillende kwetsbaarheden. Dit betekent ook dat jeugdwelzijnswerkers flexibel en bereid moeten zijn om nieuwe benaderingen uit te proberen. Jeugd welzijnswerkorganisaties moeten worden aangemoedigd om risico's te nemen en nieuwe dingen uit te proberen, wetende dat ze fouten kunnen maken zonder dat dit grote gevolgen heeft.

Stadsmedewerkers en beleidsmakers moeten deze mindset omarmen en ervoor zorgen dat organisaties de kans krijgen om te leren en te groeien.

Wanneer experimenten succesvol blijken, dienen er voldoende mogelijkheden te zijn om deze te verankeren en te consolideren.

Zo moet bijvoorbeeld het belang van niet traditionele werkvormen zoals outreachend werk (mobiel jeugd welzijnswerk) erkend en blijvend ondersteund worden. Omdat ze vindplaatsgericht werken en vaak de meest kwetsbare en moeilijk bereikbare jongeren kunnen bereiken. Middelen voor deze vormen van jeugd welzijnswerk moeten worden veiliggesteld, uiteraard met transparante verantwoordingsmechanismen.

Kortom: flexibiliteit, waardevolle experimenten en de bescherming van middelen zijn allemaal cruciale elementen van een jeugdbeleid dat gericht is op innovatie ter ondersteuning van kinderen en jongeren in complexe en kwetsbare situaties. Het is een investering in hun toekomst, in de toekomst van de stad.

07 | BIJZONDERE AANDACHT VOOR SPECIFIEKE DOELGROEPEN

Besteed speciale aandacht aan diverse werkvormen, versterk werkingen die zich specifiek richten op een bepaalde groep kinderen en jongeren. Stimuleer hiertoe de creatie van 'safe spaces'.

Uiteraard streven we allen naar inclusief jeugdwerk. Maar er is ook een andere manier om meer kinderen en jongeren te laten genieten van de vrije tijd. Dat kan door het verder versterken van werkingen die een sociaal en ruimtelijk verbredend aanbod voorzien door zich specifiek te richten op een bepaalde groep kinderen en jongeren.

Dergelijke "aparte werkingen" bezitten een belangrijke integrerende waarde. Het doel van deze werkingen is immers niet deze jongeren op te sluiten in hun eigen leefwereld.

Heel wat van hun activiteiten zijn er juist opgericht om de leefwereld van deze jongeren en hun context te vergroten en te verbreden, maar dan wel vanuit de veiligheid van de eigen groep.

Toeleiding tot het inclusieve jeugd(welzijns)werk is hierbij een mogelijkheid. Sommige specifieke doelgroepen hebben echter een afzonderlijke aanpak nodig.

Stimuleer dus programma's voor meisjes en nieuwkomers en waardeer de inzet binnen spelotheken die aan de hand van laagdrempelige ontmoetingsmomenten ook opvoedingsondersteuning voorzien voor ouders die elders niet bereikt worden

08 | INVESTERINGEN IN DE WELZIJNSECTOR & HULPVERLENING

Zorg voor voldoende investeringen in de welzijnssector en jeugdhulpverlening om te voorkomen dat jeugdwelzijnswerkers in een hulpverlenersrol worden gedwongen.

Een volwaardig jeugdbeleid zou er moeten in slagen dat alle gezinnen, kinderen en jongeren de hulp krijgen die ze nodig hebben en wanneer ze die nodig hebben. Jeugdbeleid manifesteert zich dus per definitie sectoroverschrijdend aangezien het impact dient te hebben op verscheidene levensdomeinen waaronder welzijn. Jeugdwelzijnswerk bevindt zich net op dat kruispunt tussen jeugdwerk en welzijnswerk en kan daar een voorname brugfunctie opnemen.

Vanuit een integrale kijk, dient men bij de ondersteuning van het jeugdwelzijnswerk voldoende aandacht te hebben voor een belangrijk, maar precair evenwicht. Er moet enerzijds binnen het jeugdwelzijnswerk voldoende ruimte en tijd worden gecreëerd voor het beantwoorden van welzijnsvragen en de bijhorende intensievere trajecten.

Anderzijds moet, naast het invullen van die eerstelijnsfunctie, voorkomen worden dat jeugdwelzijnswerkers gedwongen worden om de rol van hulpverlener op te nemen. Dit gebeurt echter al te vaak doordat zij geconfronteerd worden met hoge en taaiere ondersteuningsnoden bij kinderen en jongeren, terwijl het (lokaal) welzijnsaanbod niet mee groeit of soms eerder wordt afgebouwd.

De vraag naar basisvoorzieningen is groter dan het aanbod, wachtlijsten in de jeugdhulp zijn overvol, maar de zorgvragen rond mentaal welbevinden nemen toe. Vermijd overbelasting van het jeugdwelzijnswerk door bijkomend te investeren in de welzijnssector en jeugdhulpverlening.

09 | CONTINUÏTEIT, DUURZAAMHEID & VERANKERING

Werk aan duurzame financiering, bestaanszekerheid en een toekomstgericht perspectief voor jeugdwelzijnswerk. Investeer in de verankering van deze waardevolle sector en consolideer eerder gemaakte succesvolle/impactvolle keuzes.

Het jeugdwelzijnswerk moet in staat worden gesteld om de noodzakelijke professionalisering voort te zetten. Dit vereist dat jeugdwelzijnswerk dezelfde mate van vanzelfsprekendheid krijgt als onderwijs in termen van financiering en continuïteit.

Het jeugdwelzijnswerk is één van de straffe motoren om vrijetijdsbesteding voor allen te realiseren, om actief aan de slag te gaan met hulpvragen van kinderen en jongeren die elders niet terecht kunnen, om bruggen te slaan naar verscheidene levensdomeinen, om signalen direct uit het werkveld om te zetten in adviezen en belangenbehartiging.

Het is van onschatbare waarde voor kinderen en jongeren die opgroeien in een kwetsbare situatie.

Ondersteun het daarom naar behoren. Jeugdwelzijnswerkingen moeten nog al te vaak de eigenheid, de waarde en het belang van hun werking toelichten en verdedigen.

Ze worden soms gezien als een specifieke nis binnen het vrijetijdsaanbod, terwijl ze in de praktijk een volwaardig en uniek type jeugdwerk vormen die vanuit een informele en laagdrempelige basiswerking kwetsbare kinderen en jongeren in hun ontwikkeling en emancipatie ondersteunen.

Deze werkingen worden geconfronteerd met stijgende noden en vragen die ze het hoofd moeten bieden. Het aantal kinderen en jongeren in armoede neemt toe, de diversiteit van achtergronden en problematieken stijgt, maar de middelen en mogelijkheden groeien niet mee.

[lees verder >>>](#)

Vervolg > 09 | CONTINUÏTEIT, DUURZAAMHEID & VERANKERING

Creëer bestaanszekerheid, toekomstperspectief en groeipotentieel door duurzame financiering die garantie geeft op continuïteit, door volledige indexering van de subsidies,

door het mijden van besparingen waarvan de meest kwetsbaren het slachtoffer worden, door projectmatige financiering nadien ook in te bedden en te verankeren (cfr. European Youth Capital), door te consolideren wat bewezen heeft te werken (cfr. UIT-passen), door de concurrentie tussen organisaties niet aan te wakkeren maar samenwerking en impact te vergoten, door alle waardevolle middenveldorganisaties te erkennen, door bijkomend te investeren in hun ondersteuning, door hiervoor het nodige budget te begroten.

Het is een investering die ontegensprekelijk rendeert in een kind- en jeugdriendelijke stad. Doe dit steeds in samenspraak met het Vlaamse beleidsniveau. Omdat de problematiek waarmee maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren geconfronteerd worden in belangrijke mate het lokale kader overstijgt.

Omdat de jeugdwelzijnswerkorganisaties die ermee werken, mede gefinancierd (kunnen) worden onder het Vlaams Jeugddecreeet en afstemming daarom dus vereist is.

Vzw Jong, vzw JES, vzw LEJO, Graffiti vzw, LARF!, Averroes en Kinky Star

